

GAZETA

MAZILILOR ȘI RĂZEȘILOR

BUCOVINENI.

Apare de două ori pe lună.

Abonamentul în țară :		Abonamentul în România și străinătate :	
Pe an	6 cor.—	Pe an	8 lei.—
Pe șese luni	3 cor.—	Pe șese luni	4 lei.—
Un număr 30 bani.			

Redacția și Administrația : Cernăuți, Str. Francisc 42.

Despre biserică.

Pentru a doua oară, Românii bucovineni s'au adunat în număr neobicinuit de mare la Cernăuți, pentru a-și rosti dorințele în privința treburilor bisericesti. Pentru a doua oară, mii și mii de iscălituri se aștern pe o petiție în care se cere ca să se facă sfârșit certelor dintre Români și Ruteni, certe iscate pe terenul bisericesc din pricina pretențiilor din ce în ce mai mari ale acestor din urmă. Modul pe care adunarea din 25 Martie, precum și cea din Iulie al anului trecut, l-a crezut de potrivit pentru ajungerea păcii dorite, e despărțirea Rutenilor într'o dieceză proprie cu un episcop al lor, lăsându-se Românilor dieceza veche, cu caracterul ei istoric românesc.

Cerând Românii, pentru a doua oară, acelaș lucru, ei au arătat că sunt consecvenți în vederile lor. Iar pe poporul român care a venit, în număr atât de mare (di, astă dată cam 10 mii) pentru scopul acesta la Cernăuți - a dovedit că urmărește cu interes afacerile obștești ce-l privesc, și că în special, e conștiut că chestia bisericască este pentru el așa zicând o chestie de viață. Acest moment trebuie să fie de un efect hotărâtor la rezolvirea chestiei bisericesti: căci dacă voința poporului, exprimată în formele legale ale reprezentăției prin deputați, este fac-

torul principal în ființa constituției pe care se bazează statul, ea trebuie să fie cu atât mai mult respectată, în privința unor afaceri cari sunt, așa zicând, afaceri private ale unui grup de cetățeni, în cazul de față ale credincioșilor ortodoxi-orientali din Bucovina, mai ales pentru că statul nu contribuie cu nimic la susținerea instituțiilor noastre de cult. Și iarăși, voința poporului exprimată direct, nu numai prin rostul reprezentanților săi, și în deosebi într'un astfel de caz nu poate cu nici un chip să fie trecută cu vederea.

Cât despre despărțirea Rutenilor într'o dieceză proprie, aceasta nici nu s'ar fi pus nici măcar în discuție, dacă Rutenii dela un timp încoace nu ar fi făcut neconținut asalturi asupra pozițiilor noastre românești. Au cerut și au căpătat posturi de consilieri în consistoriu și la facultatea teologică, și aspiră să ajungă a ne majoriza în conducerea administrației bisericești, bazându-se pe numărul mare al credincioșilor ortodocși ce vorbesc rusește. Aceasta la aparență dă o îndreptățire pretențiilor lor. Inșă această îndreptățire este justificată numai pe terenul politic, școlar și economic: plătind bir, ca ori ce cetățean, și Rutenii au dreptul la instituțiile susținute de stat sau de țară. Inșă, pentru biserică Rutenii nu plătesc decât foarte puțin: căci preoții și cantorii sunt plătiți de fondul religios gr. or., și tot din acest fond se dau subvenții mari și împrumuturi fără camătă comunelor bisericești pentru zidirea de biserici și case preotești. Iar fondul — e averea românească, moștenită dela voievozii și boierii moldoveni, deci români, cari au înzestrat mănăstirile Bucovinei, din ale căror averi s'a făcut acest fond! Rutenii nu au contribuit la el cu nimica; dar' fondul având menirea de-a servi bisericii ortodoxe din Bucovina, acei Ruteni cari sunt ortodocși au tras folos din el. Și câtă vreme în biserică aceasta Rutenii erau în o cantitate disparentă, a putut chiar un Rutean, Hakman, să fie episcopul ei, fără ca caracterul ei românesc să fie alterat: căci chiar Hakman a fost acel care a introdus, în 1848, în seminarul teologic limba română ca limbă de predare în locul celei latine, fără a se gândi la introducerea limbii rutene pe lângă ea.

Decând inșă, numărul Rutenilor, prin imigrarea din

Galiția și prin desnaționalizarea, prin ei, a unei mari părți de Români, a crescut în mod de tot nefiresc, și decând conștiința lor națională a fost trezită, ei nu se mulțămesc cu beneficiile materiale și culturale ce le au dela fond, ci voiesc să ia parte în mod egal la conducerea destinului bisericii și a-i da un caracter slav, acaparând putere ierarhică și administrativă a ei. Aice dela „egalitate“ e numai o treaptă până la supremație. Și a admite aceasta, ar însemna pentru Români o rușine nemai pomenită și o condamnare voluntară la moarte, căci ei ar da astfel dușmanilor lor o armă mai mult pentru nimicirea lor prin rutenizare. De aceea, dacă Rutenii voiesc să stăpânească, să aibă posturi de dignitari bisericești și să propage, prin biserică, naționalismul lor, poftescă a-și crea o episcopie cu mijloacele lor și cu ajutorul chiar al statului, o episcopie, cu un consistor complet rutean, cu corespondență ruteană! Din fond — fie să capete o subvenție oarecare, fără să aibă ingerență asupra lui.

Dacă se va afla altă modalitate prin care să se garanteze Românilor caracterul bisericii bucovinene neștirbit românesc, Româniii îl vor accepta de sigur. O astfel de garanție însă nu poate da „paritatea“ în consistor și nici congresul propus de unii Români: căci, a forma un congres cu un număr egal de Români și Ruteni, sau numai cu o minoritate considerabilă de Ruteni, ar însemna a le concede dreptul de ingerență asupra fondului și a crea un loc nou de ceartă. Ceartă însă avem destulă și fără congres.

Mărul discordiei.*)

Nu este ceva mai dureros, ca luptele între frați! Și nici într-o țară românească aceste lupte nu sunt mai periculoase, ca în frumoasa Bucovina, căci nicăiri elementul românesc, element autohton, nu este majorat de celelalte naționalități ca în această țară. În Bucovina fiind abia 300.000 de suflete românești, față de 900.000 de locuitori cari formează contingentul de locuitori

*) Primim acest articol dela o persoană însemnată din România, care urmărește cu interes întâmplările din Bucovina și, ca unul ce stă afară de certele dela noi, poate judecă obiectiv.

a acestei țări! Cui sau cărei cauze se poate datori aceste frământări? Intereselor bănești nu credem, căci nu există popor care să prețuiască așa de puțin banii, ca poporul român, ceia ce a și contribuit mult ca toți veneticii să se năpustească asupra țărilor locuite de către urmașii coloniilor române din Dacia-Traiană! Noi credem că Mărul discordiei este *Ambiția*, această dorință nețărmurită de glorie, care ne-au rămas moștenire de la străbunii noștri Romani și pe care inamicii noștri, fie ei Ruteni, fie Evrei o speculează așa de bine în cât, au ajuns sermanii noștri frați să constituie trei partide vrăjmașe, cari duc lupta la cuțite deși văd, că prin această luptă fratricidă slăbesc reciproc și slăbesc și solidaritatea națională, întărind pe cel mai aprig dușman, pe Ruteni, care li va hrăpi: numele, limba și biserica!

Pentru a calma în parte aceste lupte eu crez că ar fi ni merit ca toți bărbații luminați: nobili, cler, profesori, învățători, funcționari, fie dâșii ieșiți din clasa boerilor, fie din a burghezilor, fie din a mazililor și razeșilor, fie din a arcașilor (țărani) să se adune într'un congres, cu care ocazie să se lege pe cuvântul de onoare că nici un demnitar al statului*) să nu candideze nici la parlamentul Imperiului, nici al țării; apoi de asemenea deputatul de la Camera Imperiului să nu candideze la locul de deputat al țării și vice-versa, cu astă măsură: numărul înaltelor locuri sporindu-se multe ambiții vor fi satisfăcute și liniștea s'ar readuce între frați; mai mult încă, acei candidați cari n'ar avea locuri, să candideze ca primari susținuți de partid în târguri și comunele rurale, unde vor aduce mai mari foloase, luminând și ajutând, împreună cu preotul și cu învățătorul pe acești mai mici și mult interesanți frați, carii prin numărul lor și prin vigoarea lor naturală ca toți locuitorii din mijlocul naturei, pot aduce mari foloase neamului. Domnii intelectuali să-mi permită a le istorisi o întâmplare petrecută la 1859 în București:

Sosise în capitala Principatelor-Unite, marele Domnitor Cuza! Toți domnitorii cei mari se perindeau înaintea sa, prezentându-se: apare și reprezentantul arhitect Al. O. și începe a declina funcțiile ce ocupa: „Măria Ta! Sunt Al. O.: Profesor de matematici! Inginer șef! Arhitect al Capitalei: Viceprezident al Consiliului profesoral“ etc.

*) În punctul acesta am voi să rectificăm pe dl „Genest“: demnitari ai statului și în genere amployații nu pot fi excluși dela reprezentanța politică a poporului, pentru că ei sunt acei cari se potrivesc la aceasta pe urma culturii lor, iar avocați și alți profesioniști liberi avem prea puțini.

Vodă îl privi lung, apoi îi zise: „Bre, bre! bre! dar multe pite mai mănânci, oare n'ar fi bine să mai dai din ele și altora?”

Morala lucrului!

De ce să aibă cineva atâtea sarcini? provocând: invidia, ura și luptele fratricide. La noi în Regat, cumulul este desființat prin legi, funcționarii nu pot fi nici deputați nici senatori.

„Caveant consules ne quid detrimenti respublica capiat!”

Iubirea neamului îmi dictează aceste rânduri.

Genest.

Adăugăm la aceste șire, dictate înadevăr de iubire de neam, că am fi fericiți dacă numai ambiția ar fi „mărul discordiei” între Românii bucovineni! Din curată ambiție ar urma o întrecere în munca pentru binele neamului. Avem însă destui de aceia cari, sub pretext că lucrează pentru popor, se folosesc de poziția lor pentru a câștiga bunuri mai puțin ideale ca gloria. Cât despre cumularea mandatelor, despre aceasta s'a mai vorbit în Bucovina, și ar fi foarte bine dacă s'ar evita. Dar setea de putere e așa de mare la oamenii ce luptă — în numele partidului și în interesul lor, încât am avut prilej să vedem cum unul ce propusese împărțirea mandatelor, câteva luni în urmă se luptă desperat pentru a câștiga încă unul la altele ce le avea.

Z. Voronca.

„Mihalcea cu neamurile boierești ce au stăpânit-o“^{*)}

Prefața.

„Sângele apă nu se face”, „ce-i din vie tot învie”.

Adeverirea acestor zicale pe lângă îndemnurile unor prietini, cari doriau să aibă un îndreptar despre originea lor, sunt motivele care m'au îndemnat să scot la lumină această scriere. Scosesem la 1904 în broșură sub titlul „Rutenisarea Bucovinei”, un răspuns la „Condițiunile existenței Românilor” de Dr. Aurel Onciul, publicat în „Privitorul” pe care îl edita D-Sa în anii 1902—1903, în care răspuns am fost adus dovezi neresturnabile cumcă în Bucovina sate românești întregi cad pradă rutenisării, și pregăteam prourmarea acelor dovezi în altă broșură. Pe când

*) Publicăm prefața acestei cărți interesante scoasă acum nu demult de părintele Zaharia Voronca. Despre carte vom vorbi altă dată.

eram în toiul lucrării însă, prietini cari îmi știau planul, insistară ca să mă mărginesc numai la Mihalcea, să scot numai lucrurile ce le știam despre această comună rutenisată și ea. Între aceștia cel mai cu râvnă era dl. Isidor cav. de Mănescu, care mi-a pus la dispoziție și un ajutor bănesc pentru tipar. Pe acea vreme adevărații agenții rutenisării desfășurau o acțiune foarte puternică pentru a prinde în mrejele lor cât se poate de mulți rezeși. Și afacerea li mergea strună, fiind că generația mai tânără se afla în totală neștiință asupra trecutului său. Se schimbaseră felii traiului în Bucovina. Tradițiile familiare nu se mai cultivau. Creșterea copiilor nu se mai făcea ca înainte vreme la căminul părintesc, unde bătrânii povestiau lucruri din vechime despre buni și străbuni, și cine din neamuri a excelat prin istețime, prin vitejie sau prin calități și fapte însemnate. Copiii de ambele genuri de la vârsta fragedă de șase ani se trimiteau la școala din târg, unde erau dați în sama gazdelor de alt neam, mai totdeauna vinite din Galiția și pripășite prin orașe ca slujbași pe la oficiile statului, unde originea galițiană era aproape singura condiție pentru a ajunge la o slujbișoară de ale statului. La aceste gazde numai de tradiții galițiene se putea să fie vorba, precum și de visurile și splendoarea de oare când și de cea viitoare a Ucrainei. Pe lângă aceasta și referințele sociale printre Români deveniseră din cele mai întristătoare. Instrăinarea de neam și de familie progresa pe fiecare zi. Dacă un frate ajungea în o situație mai bună, îi era oarecum a se întâlni pe stradă cu alt frate nefavorizat de soarte, doară pe ascuns dacă se mai întâlneau. Ba dacă un fecior ajuns în stare mai favorabilă se însura în o casă de ampoi, nici pe părinții săi nu-i invita să asiste la cununie. Principiul: Nu voi să știu cine au fost înaintașii mei, știu numai că vorbesc rusește și sunt prin urmare rutean, se propoveduia pe toate cărările. Istoria patriei, adevărații a Bucovinei, era precum este și astăzi — noțiune necunoscută. În adunări publice se spunea fără sfială că Ștefan cel Mare din Putna a fost rutean, fără frică a fi contrariat din auditoriu! La atâta ajunsese! Instrăinare și ear instrăinare pe toate căile! Ce mirare dar ca cei rezași la o parte, să cadă în lațurile întinse de dușmani? Mihălcenii însă, cu toate ispitele ce-i pășteau, remaseră feriți de pericolul instrăinării. Căci apropierea școalelor cernăuțene îi aducea pe copii în contact mai des cu părinții, și amintirile familiare din trecut nu se șterseră cu totul din inimile urmașilor. Ei știau că se trag din viță de boeri mari, moldo-

veni, și conștiința aceasta îi scutia de alunecare spre ucrainism.

Lucrarea prezentă are menirea de a-i întări în această convingere, precum și a li da în mână o dovadă temeinică despre originea lor, a moșiei și a istoriei ei. Ea nu are tendința a cuprinde sfere largi! Este scrisă și pentru cei ce au dorința a afla câte ceva despre Mihalcea. Și dacă-i va mulțami pe aceștia cătuși de puțin, scopul lucrării este ajuns.

† Leon cav. de Samson.

În 13 Ianuar st v. a încetat din viață marele proprietar din Bârbești Zeleneu Leon cav. de Samson. Se trăgea dintr'o veche familie de boeri moldoveni, a căpitanilor de margene de odinioară și și-a făcut studiile la gimnaziul din Cernăuți pe acea vreme când influența slavonă se resimțea încă apăsând asupra ori ce era românesc în țară, vreme neprielnică și în multe dăunăcioasă pentru desvoltarea culturii românești în Bucovina aceea când Bucovina era atârnată de Galiția. S-a făcut încercarea la școală de a i se adauge și tânărului fiu de boer nu-vici sau un alt sufix la numele său pentru a-l face slavon, dar Samson știu să se împotrivească încercării de a i se schimosi numele strămoșilor săi. Era destinat pentru cariera de funcționar și chiar stetea la praxă pentru postul de mandatar la Storojineț; când deodată îi veni vestea că fratele său care avea să stăpânească moșia Samsoneștilor murise și deci veni rândul pe Leon Samson să ieie în samă cârna gospodăriei părintești. Părăsi deci postul la Storojineț pentru a lua în samă moșia. Se apucă cu tot adinsul de administrarea averii moștenite, plăti cu bani partea ce i se cuvenia maicii și unei surori a sale pentru a se face singur stăpân pe toată averea. Căută să îndrepte ce era neglijat și stricat pe moșie și supraveghia singur ori ce lucru de pe frumoasele sale câmpii. Din pricina împrejurărilor cam neprielnice pentru repozatul din familia sa ducea el o viață retrasă și singuratică, dar cu toate aceste trăind într'o atmosferă sănătoasă și în ocupație neîncetată ajunse repozatul vârsta de aproape 80 de ani.

Ca Român bun ce era, Leon Samson a fost între cei dintâi care s-au încălzit de ideea scăpării răzeșilor de rutenisare, a sprijinit „Societatea mazililor și răzeșilor bucovineni“ și a fost și vicepreședintele ei prin anii 1901 și 1902. Se interesa și mai târziu de mersul societății de și nu mai putea lua parte activă la întreprinderile Comitetului.

Reposatul se bucura de mare popularitate în ținutul său, căci era un om blând și pacinic. Era și un mare binefăcător al poporului. Pe mulți i-a ajutat în nevoie, la o samă a dăruit câte o bucată de loc și i-a scos la oameni, la alții dăruia câte un dobitoc sau îi ajuta cu parale, astfel că mulți din jurul lui aveau parte de binefacerile sale. Trecut la cele eterne, numele Samson lungă vreme va fi în gura poporului și faptele lui vor rămănea neuitate.

Fie-i țarina ușoară!

Rutenii contra preoților noștri.

Aproape în fiecare număr al gazetei „Narodnei Holos“, și acuma în „Nova Bukovena“, care apare în locul celei dintâi se scriu despre preoții noștri iscodiri mincinoase de tot felul pentru a surpa autoritatea lor și pentru a porni ura poporului asupra păstorului de suflet. Acum în timpul din urmă s-au legat așa numiții Ucraini de cateheții școalelor medii și celor populare. Dăunăzi am arătat o petiție falsificată adresată de „Ucrainsca școla“ către consiliul școlar de țară contra catehetului român de la școala reală, astăzi vom arăta că gazeta „Nova Bukovena“ aduce știri mincinoase asupra școalei populare din strada Alt, „Școală poporală iubilară din Cernăuți“ pentru a-l defăima pe părintele Pașcan, catehetul școalei acesteia. În numărul 26 din din 13 Martie al gazetei acesteia, sub titlul „Nedreptățirea copiilor ruteni ortodocși“ se zice că la școala iubilară sunt 63 de copii ortodocși din care numai doi sunt de naționalitate română. și cu toate aceste catehetul nu e un Rutean ci un Român păr. Dr. Pașcan. Mai întâi trebuie să constatăm că copiii români formează cam a treia parte din numărul de 63, și nu sunt numai în număr de doi. Mai departe minte gazeta ucraină dacă susține că părintele Pașcan nu știe a vorbi rutenește, că silește copiii ruteni să vorbească numai românește și că li oprește chiar a-și spune rugăciunile în limba lor. Acuzația cu privire la notele

rele ce le-ar da părintele Pașcan din religie copiilor ruteni, nu ne privește pe noi, căci d. Pașcan va ști chiar și înaintea tribunalului să-și caute dreptul său și să-l aducă la rezon pe colomniatorul din gazetă! Apoi trebuie să zicem că „Școala iubilară“ până nu demult a avut un catehet rutean în persoana pâr. dr. Hrehorii, care împărtășia religia și la școala primară din strada Transilvaniei unde trei părți sunt copii români și abia a patra parte ruteni și cu toate aceste părinții copiilor români n-au protestat contra catehetului Hrehorii. Notița despre părintele Pașcan se vede că fu inspirată de un învățător de la școala în chestie și numai din răutate. Două zile după apariția gazetei umblau copii cu foaia în mână și chicotiau, ghiontindu-se unul pe altul, și cetind ce era scris despre catehetul român, spre vădita bucurie a d-nei Halip, învățătoarea copiilor, care, se vede, înțelege de minune rolul său de educatoare a tineretului.

Strigătul neîncetat al Rutenilor contra „popilor romanizatori“ se reduce numai la defăimări și clevetiri isvorâte din ciudă că preoții nu voiesc să facă slujbă de agitatori politici elicei Wassiko-Stocki, care voiește să stăpânească totul și să-și facă mendrele nestingherită și necontrolată de nimeni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

312 studenți români la universitate.

În semestru trecut a fost frecventată universitatea din Cernăuți de 1232 de studenți. După naționalitate sunt 614 Nemți cu Evrei la un loc, 312 Români, 187 Ruteni, 80 Poloni, 14 Sârbi, 11 Ruși. 10 Bulgari. 1 Ungur, 1 Armean și 1 Englez. Ce privește confesiunea sunt 456 ortodocși, 3 armeno-orientali, 190 romano-catolici, 88 greco-catolici, 8 armeno-catolici, 37 protestanți, 455 mosaici și unul fără confesie. Interesantă e și repartisarea studenților după patrie. Așa sunt 907 din Bucovina, 75 din România, 11 din Ungaria, 195 din Galiția, iar restul studenților vine din celelalte provincie austriace, apoi din Rusia, Bulgaria Sârbia, Turcia.

Statistica aceasta ni arată că Românii fac abia a patra parte din întreg numărul studențimii cernăuțene la universitate, ceea ce nu ne face mare bucurie, deși între studenții creștini de la universitate numărul Românilor e cel mai mare. Dar între cei 312 studenți români sunt cam 80 din Ardeal și România, astfel numărul studenților bucovineni e de abia 230.

Apoi îți dă de gândit și încontinua sporire a studenților ruteni din Galiția. Numărul universitarilor ucraini e de 187; dintr'aceștia sunt 88 de legea unită (greco-catolică), din cari cel puțin 80 vor fi din Galiția, căci populațiunea unită din Bucovina produce de tot puțini intelectuali. Avem de lucru deci cu 99 de ruteni ortodocși și 88 de ruteni uniți, cei mai mulți veniți din Galiția cari își caută nu numai învățătura dar și pâine în Bucovina.

Facem deosebirea aceasta spre a dovedi și la acest loc nedreptățirea cea mare, ce se face Românilor prin practicarea așa numitului sistem de paritate cu Rutenii. Sistemul acesta, susținut așa de riguros de guvernul local și de cercurile conducătoare din Viena, care cred că Rutenii sunt mai rău asupriți în Bucovina ca în Galiția, apoi să nu vă spăriați, chiar de o samă de politiciani de ai noștri, în prima linie de democrați, sistemul acesta zic, e o nedreptățire nemaipomenită a poporului român. El trebuie numai decât abandonat, căci de altfel va fi silit chiar și Românul cel mai îngăduitor să-și schimbe ținuta sa față de tratarea aceasta vitregă și pe nimic întemeiată.

De data aceasta voim să începem cu îndreptățirea parității puse în praxă de înaltul guvern la împărțirea stipendiilor din fondul gr. or. din Bucovina între studenții ortodocși români și ruteni. După acest sistem 230 de studenți români bucovineni au dreptul să reflecteze numai la atâtea stipendii din fond cât cei 99 de studenți ruteni (cei 88 de uniți nu se pot aici băga în samă). Aferim dreptate e și asta.

Și acuma mă întreb ce au ucrainții cu fondul religionar? La mărirea averii bisericești din Bucovina n-a contribuit nici un ucrain. Ba din contră ei s'au purtat întotdeauna ca dușmani ai bisericei și culturai noastre. Moldova, așa dar și Bucovina, au avut o mulțime de mănăstiri, adevărate așezăminte de cultură. Ucrainții, vecinii noștri, năvăleau adese în Moldova și viniau până în Bucovina prădând mănăstirile noastre în acelaș fel ca și Tatarii, cu toate că ei au fost de legea pravoslavnică. Dovezi sunt tăeturile de topoare pe porțile de fer ale sf. mănăstiri Putna și Sucevița, mulțămite haidamahilor ruteni, cazacii.

Și astăzi vin aceia cari îi țin de sfinți pe acei hatmani și bandiți ucraini, vin zic, să ceară dela fondul românesc bani. În lături păcătoșilor!

Rugăm cu toată insistența să se facă dreptate și să se deie burse (stipendii) din fondul religionar mai multe la studenții ro-

mâni decât la cei ruteni în aceeaș proporție în care numărul universitarilor români întrece pe cel al Rutenilor. Atragem atenția și a domnilor deputați asupra lucrului acestuia și îi rugăm să binevoiască a informa forurile competente despre adevărata stare de lucru, căci până acuma numai miorlăiturile lui Pihuliac se auziau pretutindene cerând sprijin și milă pentru ai lui.

vd.

Centrala Rutenilor.

La Centrala băncilor sătești din Cernăuți a Rutenilor, numită „Selanska Kassa“, s-a constatat un strașnic deficit de la 6 până la 8 milioane de coroane. Nu ne bucurăm de nenorocirea ce vine pe capul sermanului popor prin deficitul acesta căci știm ce înseamnă aceasta, că doar și Centrala noastră românească a trecut printr'o criză mare din care cu mare nevoie se va reculege, dar pe când la noi criza a venit din pricina întreprinderilor comerciale nefericite, la dâșii criza are cu totul alte pricini și fiind că banii de ai centralei rutene fură întrebuințați în mare parte pentru chiar combaterea noastră pe terenul politic, cultural și bisericesc avem dreptul să arătăm și să discutăm unele cauze care au pricinuit deficitul acesta.

Toată vina deficitului acestuia cade în prima linie asupra capului politicianilor celor mari ai Ucrainilor. Atât aceștia cât și din cei mai mărunței politiciani ucraini priviau „Selanska Kassa“ ca un fond din care se pot scoate bani când vrei și pentru ce vrei. Că Coco Wassilko s-a amestecat în politica Românilor sămănând zizanie între dâșii și înăsprind cercetele lor personale o știu cu toții, ba știu mai departe că acest michiduță a politiceii bucovinene a cheltuit chiar sume mari pentru a susține la alegeri pe cutare candidat român contra altui candidat român care nu era pe placul lui. Și de unde lua Wassilko bani pentru a se amesteca în politica Românilor, că doar el n'are avere de a lui pentru trebuințele sale personale, necum pentru așa treburi politice. Deci banii, dintr'un fond oarecare al Rutenilor, au servit pentru a aduce destrăbălare politică în rândurile Românilor.

Al doilea știm, că interesele culturale ale Rutenilor fură propagate în mod neobicinuit în timpul din urmă prin scoaterea de gazete rutene, calendare și broșuri pentru proslăvirea eroilor lor naționali, între cari figurează și revoluționarul Cobelița. Din

care fond s'au luat banii trebuincioși pentru tipărirea acestor cărți. Tot din „Selanska Kassa“, care a avut chiar o „secție de editură“ (vedacinii viddil). Cu prilejul recenzământului au distribuit Rutenii lemne, haine și alte lucruri la acele familii românești care se legau a se scrie ca Ruteni în listele de numărare. De unde se luau bani pentru lucrurile aceste? Iarăși din Selanska Kassa. Apoi pentru a combate pe Români pe terenul bisericesc, s-au tipărit și broșura „Rusene a voloska vira“, în zeci de mii exemplare și s'a distribuit gratuit chiar la copii din școalele primare. Broșura a fost plătită de „secția de editură a Cassei rusești.

Vedem deci că Rutenii pronsără o luptă de nimicire contra Românilor pe toate terenurile pentru că aveau fonduri de cari au putut dispune după plac și că ei s'au folosit de ele din belșug se vede din deficitul dela S. K. Și apoi oare nu s'a înfruptat nici unul din cei mai mari din fondurile aceste? Dacă numai directorul Kohut a fost atât de isteț să puie la o parte o sumă frumușică de cam 800 de mii de coroane, de bună samă că alții mai cu influență n'au fost mai proști.

Pentru răul ce căutau să-l facă Românilor, politicianii ucraini au adus o nenorocire mare asupra capului țaranilor ruteni. Cine sapă groapa altuia; cade singur într'însa.

Știri mărunte.

Urăm tuturor abonaților și cetitorilor noștri cu bucurie
„SĂRBĂTORI FERICITE“

Personale. D-l dr. Constantin Isopescul-Grecul, prof. univ. și deputat a fost numit de comitetul parlamentar de justiție referent în chestiile penale militare.

D-l Tacu Popescul auscultant la tribunalul din loc, a trecut în Leov cu succes eminent examenul de judecător.

D-l Constantin Capstrâmb, administrator de biruri la prefectura din loc, a fost numit administrator superior și a trecut la Direcția de finanțe.

D-l Ioan Popescu, paroh în Țurenii, a fost numit paroh la Cucurmare.

Caz de moarte In 22 Martie a c. a răpăusat dl. Teodor Tarnavski, protopresviter și paroh în Rarancea. Răpăusatul a fost o figură venerabilă a preoției și a dat neamului mai mulți fii demni, între cari pe d-l dr. Teodor Tarnavski, prof. univ. și dr. Ipolit Tarnavski, deputat și predicator catedral.

Otrăviți cu băutură alcoolică. Inainte de două săptămâni a adus un țarau din Jucica o băutură spirtoasă de la un cărșmar din Boian. A pofsit la cinste și trei prieteni de ai săi și s-au pus la băut. Dar până a doua zi trei din cei patru oameni cari au băut din acea băutură au murit, și al patrulea fu transportat la spital greu bolnav. Judecătoria din Sadagura a început să cerceteze cazul și s-a găsit că băutura era otrăvită. Așteptăm ca cărșmarul vinovat să-și capete pedeapsa cuvenită. Oameni buni, feriviți de ori ce băutură căci cele mai multe conțin materii stricătioase sănătății și adese îi vine omului și moartea din băuiri rele și otrăvitoare ca în cazul de față.

O întrebare d-lui mareșal al țării. Aflăm că funcționari români ai Comitetului țării sunt adese bruscați de prepoziții lor nemți dacă vorbesc românește. Odată se întâmplase să capete un funcționar român dela prepozitul său următorul avertisment: „D-ta mânâncă pâine nemțască și ai trebui să te folosești și de limba nemțască“. Ne permităm să punem d-lui mareșal al țării întrebarea dacă fii țării au dreptul să vorbească românește sau sunt obligați a se folosi numai de limba nemțască în serviciul lor?

Pseudo-inginerii în serviciul țării. In departamentul de meliorațiune a Comitetului țării sunt ingineri cu studii tehnice și cu certificate de la școale înalte pentru specialitatea lor și alții fără studii înalte cari au căpătat numai niște instrucții practice pentru a servi ca ajutori la meliorarea câmpiilor sub paza specialiștilor, așa numiții baumaistri. N'avem nimica contra aplicării acestor fel de funcționari cari au să steie în ajutorul funcționarilor mai înalți, dar nu putem admite ca aceștia, de regulă niște oameni cu câteva clase primare sau îngrijitori de moșie cu studii agronomice cari însă nu s-au putut validita pe moșiile boerești să fie rădicați la rangul de ingineri și să fie însărcinați cu executarea lucrărilor ingineresti fără continua supraveghiere a specialiștilor. Ba ce e și mai condamnabil se întâmplă că acești pseudoingineri sunt preferați de boeri la lucrări de meliorare, în detrimentul executării exacte și în detrimentul specialiștilor. Credem că atât inginerii singuri cât și Comitetul țării au datorința

să nu admită ca lucrările tehnice care sunt menite pentru specialiști să treacă în sama cârpașilor tehnici. Aceștia trebuie să rămâie la menirea lor adecă să fie aplicași numai ca ajutoari de ingineri. Atragem atenția Comitetului țării la inconvenientele aceste

Arhiva Genealogică. Din Ianuar 1912 apare la Iași sub titlul acesta o revistă lunară care arată spița neamurilor boerești. E scoasă de d Sever Zotta, un Bucovinean, și costă 7 cor. pe an. Redacția și administrația Iași. Aleea Principesa Maria.

Despre serata „Luminei“. societatea cantorilor români din Bucovina. — Serata „Luminei“ din carnavalul trecut a atras și de astădată prin farmecul ei familiar o numărăoasă participare având o reușită satisfăcătoare. Bătătoare la ochi a fost însă absentarea mai totală a intelectualilor din Cernăuți, care se poate scuza doar' prin imbulzeala mare de petreceri die cauză duratei scurte a carnavalului. — Comitetul societății în frunte cu prezidentul d. dr. Ioan cav. de Cuparencu și-a dat cea mai mare silință pentru reușita seratei. — Costumul național a fost și de astădată destul de bine reprezentat. Lu cvadrila I și II au dansat aproape 150 de părechi. Cele mai vesele fețe se vedeau însă la fermecătorul vals al florilor, carele a întrecut orice așteptare. Atâta prisos de flori! Un Ters credeai cu adevărat în frumoasa lună Maiu . . . Câte amintiri plăcute! . . . Ar fi de dorit ca onoratul Comitet să dea mai adesea prilejul la astfel de întâlniri.

Un participant.

Liceul c. r. al III-lea de stat. Esamenele prealabile în scris pentru bacalaureat încep Luni, în 15 Aprilie a. c. la oarele 8 a. m. Candidații se vor prezenta cu o zi înainte în cancelaria direcțiunii și vor plăti taxa de examen în suma de 50 cor.

Vlaicu vine la Cernăuți. Inginerul Aurel Vlaicu care, după cum se știe și-a construit un aparat de sburat, s-a hotărât să vie și la Cernăuți să facă un sbor două săptămâni după paști, adecă Duminecă la 21 April. Cine vrea să vadă minunea cum sboară un om în aer cu ajutorul mașinei sale ca și o pasere, să vie la Cernăuți pe ziua numită. Dl Vlaicu a sburat până acuma în multe orașe mari în fața unui public de mii și mii de persoane. E un sburător foarte iscusit și nu trebuie nimene să scape prilejul de a vedea minunea aceasta a geniului omenesc. Amănunte se vor putea afla pe așișe.

Un atac la drepturile noastre de cetățeni în Cernăuți și suburbii.

Inspectorul neamț Kaindl din Cernăuți cu ajutorul fratelui său inv. sup. și sub scutul unui Kaindl prof. univ. și

consilier în comitetul comunal s'au pus la cale să scoată copiii români din școalele din apropierea orașului, și îi alungă spre Țețina. Toate protestele părinților nu ajută nimic, clica Kaindl și-a pus de gând să curețe școalele orășanești de puii de valahi. Trebuie să ne adunăm cu toții și să protestăm contra acestei încălcări a drepturilor noastre cetățenești și să arătăm clicei Kaindl că Românii știu să-și apere drepturile lor.

Mulțămită publică. În folosul „Societății Mazililor și Răzeșilor bucovineni” au încurs 47 cor. pe lista No. 41, încredințată dlui Gavril Teleaga, spiritual în Cernăuți, și anume Gavril Teleagă 20 cor, Ursuleac, E. Maximovici câte 6 cor., Aurel cav. de Reus adm. sem. 4 cor., Brătean A., Eugen Neșciuc, Cornelia Corvin, Ioan cav. de Sevescul, Dr. Ilie Păsăilă toți cu câte 2 cor și T. Văcărean 1 cor.

Pe lista No. 12 încredințată dlui Vasile cav. de Cuparencu, proprietar și primar în Calineștii lui Cuparencu. 70 cor. și anume: Vasile cav. de Cuparencu, Gustav și Iosefine Marin, Veronica Radca cu câte 10 cor, I. Stefaniuc, George Ursulean, Lucia Eugenie Hable, Olga de Malinescu cu câte 5 cor. Iuliana de Volcinschi, Nico cav. de Volcinschi, Victoria de Radca nasc. de Repta cu câte 4 cor., Beno Fuchs, Atanasie Topărdău, Siegmund Martycz de Iaworski, X., cu câte 2 cor. „Societatea Mazililor și Răzeșilor bucovineni” exprimă tuturor contribuitorilor mulțămита cea mai profundă.

Publicațiune. Moara de vapor a Centralei ajunge pe cale de ofertă publică la vânzare. Oferte înscris prevăzute cu un vadiu de 10.000 cor. sunt a se trimite până Luni, în 8 Aprilie a. c. st. n. la orele 12 ameazăzi la Centrala însoțirilor economice române din Bucovina, Cernăuți, piața principală Nr. 3.

Cei interesați pot vedea moara la ori și ce timp, dacă se anunță înainte la administrația morii în Cernăuți (în apropierea de gara principală, Wassergasse 8 a).

Poșta Redacției.


Acele persoane care sunt în posesia numerelor 1 și 3 ale gazetei noastre din anul I, și pot să renunțe la ele, sunt rugate să binevoiască a ni le trimite la redacție, căci s-au petrecut până la cel din urmă exemplar. Cu mulțămита anticipativă Redacția.

Mulțămită publică.

Rog pe calea aceasta, pe onoratele persoane cari au binevoit a-mi trimite condolențe din incidentul trecerii la cele eterne a mult iubitei, neprețuitei și neuitatei mele maice Ana, să binevoiască a primi mulțămitele mele cele mai sincere, îndeosebi binevoiască a primi mulțămitele mele d. Zaharie Voronca, exarh și paroh în Mihalcea, care a celebrat serviciul divin la înmormântare precum și d. Dr. Iancu cav. de Cuparencu, care a reprezentat „Societatea Mazililor și Rezeșilor bucovineni“

Ioan Boșniag,
profesor în Cernăuți.

Cărți vechi

tipărite ori scrise cu mâna, bisericеști ori lumești, în orice limbă, apoi gazete, steaguri, cruci, țesături, picturi, bani, și mărci vechi **cumpără**  ori schimbă cu altele noi, ori dă în schimb un ceas de buzunar marca »Doxa« ori de altele.

„Minerva“ comp. de cărți
(proprietar N. Danciu)
Karansebeș (Ungaria)